

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23.09.2008, sp. zn. 29 Nd 336/2007, ECLI:CZ:NS:2008:29.ND.336.2007.1

Číslo: 14/2009

Právní věta:

V režimu Nařízení Rady (ES) číslo 44/2001 ze dne 22. 12. 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, platí, že soud nemůže (s výjimkou věcí uvedených v článku 22 nařízení) přezkoumávat svoji mezinárodní příslušnost (pravomoc) a místní příslušnost dříve, než doručí žalobu žalovanému a umožní mu, aby se k ní vyjádřil. Příslušnost procesního soudu totiž může být založena postupem podle článku 24 nařízení, tj. tím, že se žalovaný vyjádří k žalobě, aniž by nejpozději současně s tímto vyjádřením vznesl námitku nedostatku příslušnosti procesního soudu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 23.09.2008

Spisová značka: 29 Nd 336/2007

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Pravomoc soudu, Příslušnost soudu místní

Předpisy: § 7 předpisu č. 99/1963Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobou ze dne 26. 3. 2007 se žalobkyně domáhá zaplacení částky 20 015,50 EUR s příslušenstvím, představující nezaplacenou kupní cenu zboží, které dodala žalované v souladu s uzavřenou kupní smlouvou.

K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích usnesením ze dne 28. 5. 2007, jež nabylo právní moci dne 4. 10. 2007, vyslovil svou místní nepřislušnost a rozhodl, že věc bude předložena Nejvyššímu soudu k určení, který soud věc projedná a rozhodne.

N e j v y š š í s o u d n e u r č i l m í s t n ě p ř í s l u š n ý s o u d .

Z o d ů v o d n ě n í :

Podle ustanovení § 11 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, jde-li o věc, která patří do pravomoci soudů České republiky, ale podmínky místní příslušnosti chybějí nebo je nelze

zjistit, určí Nejvyšší soud, který soud věc projedná a rozhodne.

Jak vyplývá z obsahu spisu, je spor veden o zaplacení kupní ceny zboží, jež měla žalobkyně dodat žalované dne 21. 3. 2006 podle smlouvy uzavřené mezi stranami dne 19. 4. 2004. V uvedené smlouvě si strany sjednaly (bod X, odst. 8), že „veškeré spory vyplývající z ustanovení této smlouvy budou řešeny v souladu s ujednáním stanoveném v podepsané licenční smlouvě“. Na straně 6 licenční smlouvy ze dne 25. 8. 2000 se pak strany dohodly, že „spory z této smlouvy budou řešit příslušné soudy České republiky“. Mezi stranami tedy byla pro spory ze smlouvy ze dne 19. 4. 2004 sjednána prorogační doložka ve prospěch českých soudů.

Po přistoupení České republiky do Evropské Unie (1. 5. 2004) vstoupilo i na území České republiky v platnost Nařízení Rady (ES) číslo 44/2001 ze dne 22. 12. 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úřední věstník Evropské Unie L 012, 16. 1. 2001, s. 0001 - 0023, zvláštní vydání v českém jazyce kapitola 19, svazek 04, s. 42 - 64) - dále jen „nařízení Brusel I“ - jež v článku 23 upravuje možnost stran, z nichž alespoň jedna má bydliště (sídlo) na území členského státu, uzavřít dohodu, podle níž v již vzniklém nebo budoucím sporu z určitého právního vztahu má příslušnost soud nebo soudy některého členského státu. V takovém případě je příslušný soud nebo soudy tohoto státu. Pokud se strany nedohodnou jinak, je tato příslušnost výlučná.

Jak plyne z rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci Sanicentral GmbH v. René Collin, 25/79, ECR 1979, s. 03423, je z hlediska aplikace článku 23 nařízení Brusel I rozhodující okamžik zahájení řízení a nikoliv okamžik uzavření dohody o volbě soudu. I dohoda uzavřená před platností Nařízení, vyhovující požadavkům článku 23, bude posuzována dle tohoto článku, je-li řízení zahájeno po vstupu Nařízení v platnost. Tak tomu je i v projednávané věci.

Soud prvního stupně proto správně dovodil, že ve věci je dána pravomoc soudů České republiky. Podle názoru Nejvyššího soudu lze však z obsahu spisu zjistit i podmínky místní příslušnosti. Nařízení Brusel I totiž upravuje nejen příslušnost mezinárodní (tj. pravomoc), ale v řadě ustanovení i příslušnost místní.

V projednávané věci jde o zaplacení kupní ceny zboží, jež mělo být dodáno žalobcem žalovanému, a žalovaný má sídlo na území jiného členského státu (v Polské republice). Proto lze určit místní příslušnost podle pravidla formulovaného v článku 5 odst. 1 písm. a), b) nařízení Brusel I.

Podle obsahu spisu mělo být zboží, jehož ceny se žalobce žalobou domáhá, dodáno v Libchavách, tj. v obvodu Krajského soudu v Hradci Králové (příloha č. 3, bod 70 a příloha č. 2, bod 6 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, v rozhodném znění). Místně příslušným podle citovaného článku je proto tento soud.

I kdyby ke dni zahájení řízení podmínky pro určení mezinárodní a místní příslušnosti chyběly, bylo povinností soudu prvního stupně, vzhledem k tomu, že nejde o žádný z případů výlučné příslušnosti upravených v článku 22 nařízení Brusel I, nejprve doručit žalobu žalovanému [v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. 5. 2000, o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech, Úřední věstník Evropské Unie L 160, 30. 6. 2000, s. 37 - 52, zvláštní vydání v českém jazyce kapitola 19, svazek 01, s. 227 - 242] a umožnit mu založit příslušnost procesního soudu postupem podle článku 24 nařízení Brusel I, tj. tím, že se vyjádří k žalobě, aniž by nejpozději současně s tímto vyjádřením vznesl námitku nedostatku příslušnosti (srov. např. rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci Elefanten Schuh GmbH v. Pierre Jacquain, 150/80, ECR 1981, s. 1671, nebo Důvodová zpráva /Explanatory Memorandum/ Komise, Úřední věstník Evropské unie, C 376 E, 28/12/1999 s. 0001-0017). Teprve poté, kdy je žalovanému žaloba doručena a ten příslušnost procesního soudu nezaloží podle článku 24 nařízení Brusel I, může

soud prvního stupně zkoumat podmínky (mezinárodní a místní) příslušnosti a postupovat (podle okolností případu) např. podle § 11 odst. 3 o. s. ř. (k problematice nepřesnosti překladu článku 24 nařízení Brusel I srov. např. Simon, P., Šuk, P.: Záludnosti gramatického výkladu Nařízení Brusel I v jeho českém překladu, Právní Fórum, 2007, číslo 11, s. 391-395).

Popsaný postup soud prvního stupně nedodržel a v rozporu s článkem 26 odst. 1 nařízení Brusel I vyslovil nedostatek své (místní) příslušnosti dříve, než umožnil žalovanému ji založit podle článku 24 citovaného nařízení.

Nejvyšší soud tak nemohl určit místně příslušný soud (§ 11 odst. 3 o. s. ř.), když podmínky místní příslušnosti nechybějí.